

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatos & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 1. Quid circa primum instrumentum conversationis, nempe
Familiaritatem cum Deo observandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

ut ipsemet 2. Corinth. 12. indicavit dicens: *Ego vos non gravavi, sed cum essem astutus, dolo vos capi.* Per *Authoritatem* impetratur, ut doctrinæ in conversatione communicatæ singulare pondus & efficaciam habeant; id quod præclare S. Laurentius Justini. de conflictu interiore c. 2. indicavit dicens: *Dabis voci tuæ virtutem, si, quod suades, prius tibi cognoscaris persuasisse: Validior operis, quàm oris vox est.* Hinc de S. Basilio olim S. Gregorius Nazianz. in orat. dicebat: *Tonitru erat eius Oratio, quia vita erat fulgur; unius namque splendor, alterius incendium est.* Sed & de ipso S. Joanne Baptista Joan. 5. dicitur, quòd erat *lucerna ardens & lucens*, ardens scilicet bonæ vitæ exemplo, lucens verò doctrinis per prædicationem communicatis. Per *Benevolentiam* denique obtinetur, ut & aditus facilis ad conversationem pateat, & omnia, quæ in ea proponuntur, vel aguntur, benevolè accipiantur, ex qua benevolentia totus ferè fructus conversationis pendet, uti sapienter S. Augustinus tr. 7. in Epistolam S. Joannis advertit, dum dixit: *semel breve præceptum præcipitur. Dilige, & fac, quod vis: si ve taceas, dilectione taceas: si ve clames, dilectione clames: si ve emendes, dilectione emendes: si ve parcas, dilectione parcas: Radix sit intus dilectionis; non potest de ista radice non bonum existere.* Quia verò horum instrumentorum usus non omnibus perspectus est, ideo proderit paucis ostendere, quomodo quodvis illorum in praxin deduci debeat.

§. I.

Quid circa primum Instrumentum Conversationis, nempe Familiaritatem cum DEO observandum sit.

I. **T**Ria potissimùm circa hoc Instrumentum observanda sunt. 1. Ut digna de illius necessitate & efficacia æstimatio concipiatur. 2. Ut sciatur, in quibus præcipuè actibus seu exercitiis consistat hæc Familiaritas. 3. Ut facilis & solida illius praxis discatur, & constanter usurpetur.

II. Et primum quidem horum caput, quod attinet, scilicet, ut dignum de hac Familiaritate cum DEO æstimationem concipiat, ante omnia certò sibi persuadere debet Operari

rarius, conversationem & curationem Animarum opus esse
difficillimum, atque, ut SS. Patres passim pronuntiârunt, ma-
jus, quàm sit ipsa mundi creatio, atque miraculorum patra-
tio, adeoque non tam humanis mediis, quàm divino auxilio
& cooperatione procurandam, id quod fusè & solidè S. Lau-
rentius Justinianus l. de compunct. coll. 22. ostendit sequen-
tibus verbis: *Ab sine gratia adminiculo quis presumere audeat
posse facere quidquam, dicente Domino: Sine me nihil potestis
facere? Nam quamvis homo à se, de se aliquid boni valeret,
nihil omnino valet in altero; quoniam libero quisque utens ar-
bitrio, sua potestatis est assensum suadenti præbere. An non ver-
ba possumus veluti semina iactare, annunciare futuram felici-
tatem, & aeterna supplicia? minimè tamen corda compungere,
animum flectere, interiorum auditum aperire, affectum promo-
vere, gratiam infundere. Hac solius DEI sunt, per consensum
audientis & recipientis. Quemadmodum imber de calo cadens
terram inebriat, & eam germinare facit, ac dare semen serenti,
& panem ad manducandum; sic & gratia celestis, cum in hu-
manum cor labitur, rigat illud devotionis dulcedine, madefacit
compunctionis rore, & per sancta desideria virtutum atque bo-
norum operum, fecunditatem producit ad publicum, quatenus
intuentes agnoscant, non ex infructuosa arbore, sed de latente
divina benedictionis radice, universa laudabilia gesta prodire.
Prorsus humanus inutilis est arboris truncus, si non mirisocum
gratia DEI operetur. Et hinc idem S. Pater ait, Apostolos,
antequam exirent ad agendum cum aliis, iustos fuisse in civi-
tate sedere, & orare, donec virtute induerentur ex alto. Sed &
& ipsi Apostoli Act. 6. postquam constituerunt septem Dia-
conos temporalia negotia tractaturos, dixerunt: Nos verò
Orationi, & Ministerio verbi instantes erimus, præmittentes
scilicet Orationem, utpote à qua omnis Ministerij efficacia
pendet, uti sapienter advertit S. Bernardus epist. 207. dicens:
*Nunc manent tria, Verbum, Exemplum, Oratio; maior autem
horum Oratio: namque operi & voci gratiam & efficaciam
promeretur. Unde meritò quivis Operarius saluberrimam
doctrinam, quam Societas J E S V suis Missionariis Reg. 14.
proponit, profundè menti insculpere deberet, quando ita lo-
quitur: Quamquam humana media non solum spernenda non
sunt, sed etiam, cum opus est, prudenter & religiosè adhibenda;*

*divinis**

divinis tamen, & nostri Instituti magis propriis præcipuè utendum est, in eisque magis fidendum, orandusque DEVS, ut in omnibus det eam efficaciam, qua sit proposito fini consequendo necessaria. Si enim jam olim Jacob Gen. 30. cum Rachel ipsi dixisset: *Da mihi liberos, alioquin moriar*: respondit: *num pro DEO ego sum, qui privavit te fructu ventris tui?* innuens generationis corporalis Authorem non tam Hominem esse, quàm DEVM; quantò magis idipsum de spirituali generatione judicandum erit?

III. Porro hæc Familiaritas seu conjunctio cum DEO tribus præcipuè officiis declaranda est. 1. Ut nullum paulò majoris momenti negotium cum proximo tractandum suscipiat, quin de eodem cum DEO conferat, ab eoque rationem & modum fructuosè illud peragendi accipiat; ita enim & Zelosissimi quique Operarii suo exemplo docuerunt; & salubriter jam olim monuit pius Asceta l. 3. de imit. Christi c. 38. dum dixit: *Si etiam in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita, sed mox in qualibet causa intras cum Moysè in tabernaculum, ad consulendum Dominum, audies nonnunquam divinum responsum, & redibis instructus de multis presentibus & futuris.* Propterea namque Josue & Filii Israël à Gabaonitis leguntur decepti, quia os Domini priùs non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsà pietate delusi sunt. E contrario verò S. Paulus, teste S. Maximo hol. 1. de SS. Petro & Paulo, *ultra humana raptus in tertium cælum, secreta cælestia cognovit, ut Ecclesiarum futurus Doctor inter Angelos disceret, qua inter Homines predicaret.* Quem in finem præcipuè meditationis sacræ Exercitium conducet; hæc enim, teste S. Bernardo S. 1. de S. Andrea, *docet, quid desit: oratio, ne desit, obtinet; illa viam ostendit, ista deducit; meditatione denique agnoscimus nobis imminencia pericula, oratione evadimus.* Hinc & l. 4. de confid. c. 4. describens Eugenio Papæ, quales debeant esse Adjutores pro juvandis animabus, inter alia ait: *Tales esse debere, qui orandi studium gerant, & usum habeant, & de omni rationi plus fidant, quàm sua industria vel labori.* 2. Ad eandem Familiaritatem spectat, ut ipsas etiã Personas, cum quibus ex officio vel charitate conversari debet, in precibus suis DEO assiduè commendet. Sic enim in primis ipse Christi

stus S. Catharinam Senensem dialog. c. 29. monuit dicens: *Ego vos affectuosè deprecor, ut assiduè me rogetis pro salute peccatorum, quorum à vobis exige sudores, atque lacrymosas orationes, ut eis impendam, sicut opo, misericordiam gratiosam.* Sic & S. Paulus exemplo suo docuit scribens Rom. 1. *Testis est mihi DEVS, cui Servio in Spiritu meo in Evangelio Filii eius, quòd sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis.* Quod ponderans S. Chrysostomus ho. 2. in Epist. ad Rom. ostendit, inquit, *huius commodi curam sibi esse necessariam, siquidem servitutis modus hic, nempe Evangelii annuntiatio, ipsi erat cõmissus, cui enim huiusmodi functio delegata fuerit, huic necessarium est, perpetua cogitatione eos circumferro, qui verbum ipsum excepturi fuerint.* 3. Denique ad eandem Familiaritatem pertinet, ut, ubi variæ difficultates in conversatione cum Proximo occurrerint, animis Operarius non cadat, nec suis viribus eas superare præsumat, sed divinam opem & adiutorium magnâ cum fiducia imploret, eumque in finem sequentia Regis Josaphati 2. Paralip. c. 20. verba usurpet: *In nobis quidem non est tanto fortitudo, ut possimus huic multitudini (difficultatum) resistere, qua irruit super nos, sed cum ignovemus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.* Sed & seipsum, & Socios suos ejusdem Regis exemplo sic excitet, & alloquatur: *Nolite timere, nec paveatis hanc multitudinem, (cum qua conversari, & contra quorum vitia pugnare debebitis) non est enim vestra pugna, sed DEI. Tantummodo confidenter stete, & videbitis auxilium Domini super vos.*

IV. Ipsa denique hujus Familiaritatis praxis in eo præcipuè consistit, ut 1. purissimam semper, & ab omni paulò graviore & deliberatè admissa culpa liberam mentem habere studeat Operarius; nam, ut rectè S. Joannes 1. ep. c. 3. advertit, *si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad DEVM (familiariter cum eo agentes) & quidquid petierimus, accipiemus ab eo.* 2. Ut ab omni etiam sensuali & inordinato erga quamcunque rem creatam amore absteineat; hoc enim est, quod DEUS Moyfi Exod. 3. dixit: *Ne appropies huc (scilicet ad familiariter mecum agendum) Solve calceamentum (quo omnis affectus terrenus significatur) de pedibus tuis.* Nam, ut rectè dixit Thomas Kempensis l. 2. c. 1. *frequens illi visi-*

li visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis. 3. Ut omnia exercitia Spirituality ad hanc Familiaritatem pertinentia magna cum alacritate, integritate, & diligentia peragat; us enim familiaritas inter homines per frequentem conversationem mutuam magis semper augetur, & invalescit; ita idipsum tantò magis in conversatione familiari cum DEO sperandum est, quantò major & præstantior est voluptas, quæ ex eadem hauriri plerumque consuevit. 4. Ut statura habeat pro secessu Spirituali, & colloquio cum DEO instituendo tempora; neque hæc ab ullis negotiis facillè sibi eripi permittat, sed potius sibi persuadeat, tantò se alacriorem, vegetiorémque ad eadem negotia rediturum, quantò certius sibi auxilia divina per ardentem & fiduciâ insigni armatam Orationem impetrata poterit polliceri.

§. II.

Quid circa Secundum Instrumentum, nempe circa Prudentiam sit observandum.

I. **T**Ria præcipuè circa Prudentiam benè sunt observanda Operario. Primum est, ut certò sibi persuadeat, usque adeò illam esse necessariam ad Conversationem fructuosè instituendam, ut sine ea non modò nullus fructus sperandus sit, sed damna etiam gravissima sibi, aliisque averiènda timeri debeant. Id quod sapienter advertit S. Ignatius Fundator noster, teste Orlandino l. 16. n. 112. utpote qui dicere solebat, in Societate hominum genera duo esse; unum eorum, qui exstruerent solùm; alterum eorum, qui simul inter exstruendum destruerent. Primum sibi genus probari, & hoc esse, qui Zelo uterentur considerato, providentes, ne quam damni causam, non modò re, sed ne specie quidem darent; néve ij offenderentur, qui, si Adversarii fierent, possent nostrum in divino obsequio, & salutis publicæ studio impedire cursum; atque adeò quædam, quæ rectè alioqui fierent, omittebat, non damni privati formidine, sed operum respectu potiorum, quia sæpe numero, dum parùm cautè quid attentatur, nec illud efficitur, & mora multis aliis objicitur. Hinc ulterius, teste Ribadeneira l. 5. vit. c. 10. dicere solebat,

bat,